

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี ๒๕๕๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลและจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี ๒๕๕๙ และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทาง และนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ วิธีการศึกษาดำเนินการสำรวจข้อมูลคนพิการจากแบบสอบถามการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิคนพิการ ตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี ๒๕๕๙ ประกอบด้วย ๒๖ ตัวชี้วัด ๘ องค์ประกอบ และ ๗ ดัชนี โดยกลไกระดับจังหวัด ได้แก่ ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

สรุปผลการศึกษา ดังนี้

๑. ภาพรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี ๒๕๕๙ พบว่ากลุ่มตัวอย่างคนพิการ จำนวน ๑๑,๒๘๒ คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย รองลงมาความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และความพิการทางการเห็น ตามลำดับ รายละเอียดดังนี้ (๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการภาพรวมของประเทศ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๒.๖๖) โดยดัชนีมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิทธิและความเท่าเทียมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕) รองลงมา คือ ด้านกีฬาและนันทนาการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๖) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๒.๘๘) ด้านสุขภาวะคนพิการ อยู่ในระดับน้อย ด้านการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ด้านอาชีพ การจ้างงานและรายได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๑.๘๐) และด้านการออกสู่สังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๑.๗๗) ตามลำดับ (๒) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในรายภาค พบว่า ภาคเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๒.๗๓, ๒.๗๒, ๒.๖๗) ตามลำดับ ส่วนภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคตะวันออก อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย ๒.๕๗) ตามลำดับ (๓) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิคนพิการในระดับจังหวัด พบว่า จังหวัดที่คนพิการมีคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ สูงที่สุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ ตาก กาฬสินธุ์ ชุมพร พัทลุง ภูเก็ต ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาครพระนครศรีอยุธยา ตรัง ตามลำดับ เป็นจังหวัดที่คนพิการมีคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิต่ำที่สุด

๒. การนำผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการไปสู่การปฏิบัติ จากผลการศึกษาพบว่า คนพิการส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเข้าถึงสิทธิในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๒.๖๖) จึงดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ ได้แก่ ประเด็นที่ ๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรายบุคคล (Individual of Persons with Disabilities Plan) โดยการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๕๐๒ คน และดำเนินการตามดัชนีต่าง ๆ ดังนี้ (๑) ด้านสิทธิและความเท่าเทียม โดยการให้ความรู้เรื่องสิทธิต่าง ๆ ของคนพิการที่พึงได้รับตามกฎหมาย (๒) ด้านสุขภาวะ คนพิการ

ดำเนินการการเยี่ยมบ้าน การฟื้นฟู และกายภาพบำบัด และการให้กำลังใจในการดำรงชีวิต (๓) ด้านการศึกษา ดำเนินประสานสถานศึกษาให้กับคนพิการ และการทำงานเข้าให้กับคนในครอบครัวให้เห็นความสำคัญของการศึกษา (๔) ด้านอาชีพ การจ้างงาน และรายได้ ดำเนินการจัดฝึกอบรมอาชีพตามความถนัดของคนพิการและความต้องการของตลาดแรงงาน และจัดหาแหล่งเงินทุนให้กับคนพิการประกอบอาชีพ (๕) ด้านการออกสู่สังคม ดำเนินการส่งเสริมให้คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ (๖) ด้านกีฬาและนันทนาการ ส่งเสริมให้คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา และเป็นตัวแทนในการแข่งขันกีฬาคคนพิการ (๗) ด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด ดำเนินการประสานงานเรื่องขออุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวก และปรับสภาพที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ ประเด็นที่ ๒ ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ โดยกลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ในประเด็นสำคัญ ๆ อาทิ (๑) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กำหนดยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม (EQUAL) ๕ ด้าน (๒) การสนับสนุนแผนงานจัดบริการผู้ช่วยคนพิการ เพื่อให้คนพิการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน (๓) การปรับปรุงการรับบริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนที่เป็นคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ (๔) การเข้าถึงสิทธิในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเด็กกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (๕) การตรวจสอบการออกแบบและก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีม่วงที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ของคนพิการและประชาชนทั่วไป (๖) การสนับสนุนโครงการฝึกอาชีพนวดแผนไทยคนตาบอดและผู้ดูแลคนพิการในภูมิภาค ภายใต้ชื่อโครงการการลงทุนเพื่อสังคม (Social Investment Project) ประเด็นที่ ๓ ขับเคลื่อนแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ โดยดำเนินการ (๑) แนวทางยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสมรรถนะคนพิการ โดยการพัฒนาคนพิการตามช่วงวัยและประเภทความพิการ (๒) แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ โดยการเชื่อมโยงระบบสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะคนพิการ และการปรับสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะ (๓) แนวทางยุทธศาสตร์การบูรณาการงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบครบวงจร โดยการเสริมสร้างสมรรถนะ ทักษะความสามารถของคนพิการให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพอิสระ (๔) แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลคนพิการระดับท้องถิ่น โดยจัดทำข้อมูลแสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ประเภทความพิการและสมรรถนะคนพิการในระดับท้องถิ่น (๕) แนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการติดตามและประเมินผล โดยปรับปรุงกลไกกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๓. ข้อเสนอแนะมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี ๒๕๕๙ เพื่อให้ปรับปรุงการดำเนินงานในอนาคต ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ (๑) ปรับปรุงแบบสำรวจการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิคนพิการ ให้มีความกระชับ และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (๒) การเชื่อมโยงข้อมูลจากแบบสำรวจมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับระบบงานออกบัตรประจำตัวคนพิการ

(๓) ส่งเสริมให้ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ดำเนินการขยายผลการจัดเก็บข้อมูลการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรายบุคคล (๔) พัฒนาศักยภาพของผู้จัดการคนพิการราย

กรณี (Case Manager) เพื่อให้คำปรึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับในลักษณะสหวิชาชีพ (๕) การให้ความรู้และเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคนพิการ ในลักษณะการดำเนินการเชิงรุก (๖) ผลักดันการใช้ประโยชน์ของ ผลการสำรวจการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ เพื่อการกำหนดนโยบายสาธารณะที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการของประเทศ
